

ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ)
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ

КПНЗ «КИЇВСЬКИЙ ЦЕНТР ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОГО ТУРИЗМУ,
КРАЄЗНАВСТВА ТА ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ»

Інтелектуальна вікторина-конкурс «Відун»
(збірка завдань)

для керівників гурткової роботи за напрямом національно-патріотичного виховання та керівників гуртків (роїв) козацько-лицарського виховання «Джура»

Київ-2016

Збірка містить завдання для організації вікторини-конкурсу «Відун». Матеріал ґрунтується на власному досвіді методистів та керівників гурткової роботи Закладу. Дані завдання були апробовані під час проведення II етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») протягом 2014-2016 років.

Ухвалено до друку методичною радою КПНЗ «Київський центр дитячо-юнацького туризму, краєзнавства та військово-патріотичного виховання» (протокол № 5 від 20.12.2016 р.)

Керівник випуску **Стешук В.М.** – директор КПНЗ «Київський центр дитячо-юнацького туризму, краєзнавства та військово-патріотичного виховання»

Упорядник випуску **Павлюк А.Ю.** – заступник директора з методичної роботи КПНЗ «Київський центр дитячо-юнацького туризму, краєзнавства та військово-патріотичного виховання»;

Автори: Павлюк А.Ю. – заступник директора з методичної роботи КПНЗ «Київський центр дитячо-юнацького туризму, краєзнавства та військово-патріотичного виховання»;

Ільчишин С.О. – методист КПНЗ «Київський центр дитячо-юнацького туризму, краєзнавства та військово-патріотичного виховання»;

Берсенєва Б.В. – методист, керівник гурткової роботи КПНЗ «Київський центр дитячо-юнацького туризму, краєзнавства та військово-патріотичного виховання»;

Умови конкурсу

Гра «Відун» - інтелектуальні змагання з історії України, історії Києва та Київщини, української літератури, українознавства

У конкурсі беруть участь 4 учасники.

Гра проводиться за принципом вікторини з використанням запитань за тематичними розділами з різними рівнями складності.

Тематичні розділи:

1. Козацькі переможні походи та гетьмани;
2. Київ в роки Другої світової війни;
3. Історія Києва та Київщини;
4. Новітня історія України;
5. Фортифікаційні укріплення та замки України;
6. Українські народні традиції, вірування, обряди, побут;
7. Українська культура та мистецтво;
8. Українська література та усна народна творчість.

На початку змагання команда отримує конверт з 8 картками на яких вказано певний тематичний розділ. Члени команди відповідають на 6 запитань у кожному тематичному розділі, заповнюючи поле відповіді.

Найлегше запитання розділу оцінюється у 5 балів, найскладніше – 30 балів. (Додаток № 1. Питання в картці вважати як приклад.) Час виконання завдання – 45 хвилин. Критерії оцінювання: сума балів набраних за відповіді на запитання. Максимальна кількість балів – 840.

При рівності балів проводиться додатковий тур запитань (по 4 запитання у кожному з заданих розділів), де найлегше запитання розцінюється у 35 балів, найважче – у 50.

Зміст питань тематичних розділів відповідає навчальним програмам 5-8 класів. Також рекомендовано ознайомитись з додатковою літературою (список додається).

Під час виконання завдань команді забороняється використовувати мобільні телефони, смартфони, планшети тощо.

I тур

Команда _____

№ з/п	Питання	Відповідь	К-ть балів
1.	Перша переможна битва військ Богдана Хмельницького.	Битва під Жовтими Водами	5
2.	Друга світова війна розпочалася...	01.09.1939	5
3.	Назвіть вищий навчальний заклад, що був створений шляхом об'єднання Київської братської та Лаврської школи.	Києво-Могилянська Академія	5
4.	Які регалії Президента України мають козацьке походження?	Булава	5
5.	Яка фортеця у Чернівецькій області врятувала Європу під час польсько-турецької війни у VII ст.	Хотинська	5
6.	Який матеріал у давнину в Україні використовували для покрівлі домівок?	Солома (або очерет, або гонт)	5
7.	Народний ансамбль, у складі якого є бубен, бас та скрипка?	Троїсті музики	5
8.	Хто є авторами Гімну України?	П. Чубинський, М. Вербицький	5
9.	Назвіть прізвище та ім'я гетьмана, який є автором першої конституції України.	Пилип Орлик	10
10.	Скільки днів тривала героїчна оборона Києва під час Другої світової війни?	73 дні	10
11.	Князь, що отримав перемогу в битві з печенігами, на честь цієї події було збудовано Софіївську церкву; заснував першу бібліотеку.	Ярослав Мудрий	10
12.	Який гетьман зображений на банкноті номіналом п'ять гривень?	Богдан Хмельницький	10
13.	В одній із башт цієї неприступної фортеці, що знаходиться у Хмельницькій області, був тричі ув'язнений Устим Кармелюк. Що це за фортеця?	Кам'янець-Подільська фортеця	10
14.	В давнину вважалося, що людині поталанить, якщо вона знайшла на дорозі...	Підкову	10
15.	Як називаються орнаментовані курячі яйця?	Писанки	10
16.	Назвіть автора цих рядків: <i>Було колись – в Україні Ревіли гармати, Було колись – запорожці Вміли панувати...</i>	Т.Г. Шевченко	10

17.	Перша столиця української гетьманської держави, резиденція гетьманів України.	Чигирин	15
18.	Назвіть керівника київського підпілля, часів II Світової війни, відомого під псевдонімом Максим.	І.Кудря	15
19.	Яку назву мали лінії земляних оборонних споруд, збудованих на кордонах Київської Русі?	Змійові Вали	15
20.	Релігійне свято в Україні, яке святкують як День українського козацтва.	Покрова пресвятої Богородиці	15
21.	Цю фортецю на Чернігівщині вщент знищило військо Петра I, вирізавши всіх до ноги жителів міста. Відновлено її у 2008 році, за сприяння В.Ющенка.	Батуринська	15
22.	Давній звичай зимових обходів із виконанням величально-поздоровчих пісень та віршованих привітань.	Колядування (щедрування)	15
23.	В давнину – найпочесніше місце в українській хаті, розташоване по діагоналі від печі?	Покуття	15
24.	З якою давньогрецькою поетесою порівнюють Марусю Чурай?	Сапфо	15
КІЛЬКІСТЬ ЗАРАХОВАНИХ БАЛІВ			

ЗРАЗОК КАРТКИ

II тур

Команда _____ СУДДЯ _____

<i>№ з/п</i>	<i>Питання</i>	<i>Відповідь</i>	<i>Бали за вірну відповідь</i>
1.	Хто був на чолі козаків під час Конотопської битви?	Іван Виговський	20
2.	Місто, на березі Дніпра, перша частина назви якого означає, що це ні що інше, як «преславне місто», а друга частина, названа на честь державного діяча часів Гетьманщини	Переяслав-Хмельницький	20
3.	Назвіть дату прийняття Верховною Радою України основного закону держави – Конституції	28.06.1996	20
4.	Замок-фортеця на Волині. Відомий найвищою В'їздною вежею.	Луцький замок	20
5.	Перерахуйте прізвища українських гетьманів, що згадуються у рядках української народної пісні «Ой, на горі та й жєнці жнуть»	Дорошенко, Сагайдачний	20

6.	Як називався архітектурний стиль, який був дуже поширений за часів гетьмана Івана Мазепи?	Українське бароко	25
7.	Який гетьман здійснював найуспішніші морські походи козаків? Повне ім'я	Петро Конашевич Сагайдачний	25
8.	На якому стадіоні міста Києва влітку 1942 року відбувся «Матч смерті» між командами «Динамо» та «Люфтваффе»?	«Старт»	25
9.	Місто у Київській області, що раніше було селом і носило назву «Будаївка», також ця місцевість описана у творі Шолом-Алейхема «Тев'є-молочник» під назвою «Бойберак»	м. Боярка	25
10.	Назвіть прізвище та ім'я першого українського космонавта	Леонід Каденюк	25
11.	Фортеця, яку збудували поляки для відловлювання втікачів на Січ та для оборони східних кордонів Речі Посполитої. Ця фортеця не збереглася до наших часів, але територіально знаходилася на території сучасної Дніпропетровської області	Кодацька	25
12.	На чому було заведено під'їжджати до Калити на Андріївських вечорницях?	На коцюбі	25
КІЛЬКІСТЬ ЗАРАХОВАНИХ БАЛІВ			

Умови тестових завдань

У конкурсі беруть участь 2 учасники.

Гра проводиться за принципом тесту з використанням запитань за тематичними розділами з різними рівнями складності.

Тематичні розділи:

1. **Історія українського козацтва;**
2. **Козацькі переможні походи та гетьмани;**
3. **Культура та мистецтво Козацької доби;**
4. **Фортифікаційні укріплення, палаци та замки України;**
5. **Історія Києва у подіях II Світової війни;**
6. **Історія Києва та Київщини;**
7. **Українська література та усна народна творчість.**

На початку змагання команда отримує конверт з 7 картками на яких вказано певний тематичний розділ. Члени команди відповідають на 5 запитань у кожному тематичному розділі, заповнюючи поле відповіді. Додатково оцінюється час роботи команди.

ЗРАЗОК КАРТКИ

Команда _____ Час роботи на етапі _____

I. Історія українського козацтва

1. **Слово «козак» походить з тюркської мови. Що воно означає?**
 - a. Бідна людина, яка не мала оселі
 - b. Вільна, незалежна людина
 - c. Людина, що займається полюванням
 - d. Неодружена людина, що живе деінде
2. **Запорозькі козаки жили за порогами. Що таке пороги?**
 - a. Лісові смуги, що перетинали степ і заважали проходу війська
 - b. Система оборонних укріплень та фортець у степу, яка захищала від нападів татар
 - c. Смуга пагорбів, рівчаків і скель, що розділяли степ
 - d. Смуга скель, що пересікає русло ріки і заважає проходу суден

3. Як на Січі називали хлопчиків-підлітків, які були помічниками і зброєносцями в досвідчених запорозьких козаків і військових старшин?

- a. Соколята
- b. Наймити
- c. Бурлаки
- d. Джури

4. Гетьманськими клейнодами були булава, прапор, печатка та бунчук, останній містив у своєму оздобленні елементи тваринного походження, а саме:

- a. Кінський хвіст
- b. Собача голова
- c. Вовчі ікла
- d. Ведмежа шкура

5. Уособлення верховної, найвищої, влади на Запорізькій Січі – це:

- a. Гетьман
- b. Кошовий отаман
- c. Осавул
- d. Козацька рада

II. Козацькі переможні походи та гетьмани

1. Український шляхтич, гетьман, який власним коштом розпочав будівництво фортеці на острові Мала Хортиця, яка вважається прототипом Запорозької Січі

- a. Дмитро «Байда» Вишневецький;
- b. Іван Виговський;
- c. Самійло Кішка
- d. Богдан Хмельницький

2. Друга битва Визвольної війни українського народу під керівництвом Б.Хмельницького проти Польщі, яка мала вирішальне значення для широкого розгортання національно-визвольної боротьби українського народу

- a. Конотопська битва
- b. Битва під Жовтими Водами
- c. Пилявецька битва
- d. Корсунська битва

3. Останній кошовий отаман Запорозької Січі, який закінчив своє життя у довічному ув'язненні на Соловецьких островах (Російська Федерація). Згодом, у 2008 році він був канонізований Українською православною церквою Київського патріархату

- a. Петро Конашевич-Сагайдачний
- b. Петро Калнишевський
- c. Іван Мазепа
- d. Пилип Орлик

4. Яка битва відбулась 18 червня - 30 червня 1651 року між Військом Запорозьким під командуванням Богдана Хмельницького та союзним йому кримськотатарським військом Іслама III Гірея з одного боку та армією Речі Посполитої під командуванням Яна II Казимира з іншого?

- a. Берестецька битва
- b. Битва під Жовтими Водами
- c. Конотопська битва
- d. Пилявецька битва

5. Який гетьман очолив козацьке військо під час Хотинської битви у вересні-жовтні 1621 р.?

- a. Богдан Хмельницький
- b. Дмитро «Байда» Вишневецький
- c. Іван Мазепа
- d. Петро Конашевич-Сагайдачний

III. Культура та мистецтво Козацької доби

1. Звичайними атрибутами козака, без яких його важко уявити, були шаровари, шабля, кобза тощо. Одним із козацьких атрибутів була носогрійка. Що це таке?

- a. Чарка горілки
- b. Порохівниця
- c. Люлька
- d. Бандура

2. Випускниками якого навчального закладу були майбутні гетьмани Юрій Хмельницький, Павло Полуботок, Іван Мазепа, Пилип Орлик?

- a. Університет св. Володимира
- b. Острозька Академія
- c. Московська слов'яно-греко-латинська школа
- d. Києво-Могилянська Академія

3. Сюжет якої ікони був найшановнішим серед козаків?

- a. Успіння Пресвятої Богородиці
- b. Розп'яття Ісуса Христа
- c. Христос-Виноградарь
- d. Покрова Пресвятої Богородиці

4. На Січі були суворі закони. Наприклад, за велику або неодноразову крадіжку козака могли засудити до шибениці. Однак, у засудженого до шибениці була одна можливість врятуватися. За яких умов засуджений міг зберегти своє життя?

- a. Якщо він погодився перепливати Дніпро
- b. Якщо він погодиться прийняти чернечий сан
- c. Якщо якась дівчина погодиться одружитися з ним
- d. Якщо він погодиться піти в Крим та визволити з татарської неволі своїх побратимів

5. Вкажіть назву епічної поеми, яка була вперше написана класичною українською мовою. Поема створювалась протягом 30 років. В образах головного героя та його побратимів виразно простежуються риси доблесного українського козацтва.

- a. «Енеїда»
- b. «Гайдамаки»
- c. «Тарас Бульба»
- d. «Дума про козака Голоту»

IV. Фортифікаційні укріплення, палаци та замки України

1. Який замок зображено на купюрі номіналом 200 грн.?

- a. Кам'янець-Подільський
- b. Луцький
- c. Хотинський
- d. Мукачевський

2. Вкажіть назву замку, у складі якого 11 башт

- a. Мукачевський
- b. Кам'янець-Подільський
- c. Хустський
- d. Луцький

3. Назвіть палац відмінною рисою якого, є те, що він має 365 вікон, 52 димоходи та 12 входів?

- a. палац Шенборнів
- b. Качанівський палац
- c. Палац у Золочівському замку
- d. Палац в Олеському замку

4. Яка фортифікаційна споруда на території Закарпатської області була збудована Угорським королем для захисту соляного шляху з Солотвина?

- a. Мукачевський замок

- b. Ужгородський замок
- c. Хустський замок
- d. Чинадіївський замок

5. В якому замку XVII століття народився польський король Ян Собеський?

- a. Олеський
- b. Острозький
- c. Свіржський
- d. Золочівський

V. Історія Києва у подіях II Світової війни

1. Вкажіть кількість концтаборів, які були розташовані на території м. Києва під час окупації нацистами

- a. 2
- b. 3
- c. 5
- d. 7

2. Яка українська поетеса, літературний критик, діяч української культури, діячка ОУН приїхала до окупованого Києва у жовтні 1941 р. та взяла участь у заснуванні Української національної ради, організації Спілки українських письменників. Згодом була заарештована гестапо та розстріляна у Бабиному Яру.

- a. О. Кобилянська
- b. О. Теліга
- c. О. Пчілка
- d. Н. Забіла

3. Командуючий Першим Українським фронтом, керував боями по визволенню Києва

- a. М.П. Кирпонос
- b. М.Ф. Ватутін
- c. І.Д. Черняхівський
- d. К.К. Рокоссовський

4. Скільки днів тривала окупація Києва нацистськими військами?

- a. 778 днів
- b. 245 днів
- c. 140 днів
- d. 775 днів

5. Вкажіть прізвище капітана розвідувального взводу, який першим на танку увірвався в окупований Київ 5 листопада 1943 р.

- a. Шепелєв
- b. Шолуденко
- c. Щарбаков
- d. Шпак

VI. Історія Києва та Київщини

1. У якому році було розпочато будівництво Київського метрополітену ?

- a. 1949 р.
- b. 1934 р.
- c. 1948 р.
- d. 1951 р.

2. Як за часів князювання Володимира Святославовича називалася головна площа Києва, яку прикрашали бронзові постаті жінок, привезені до Києва з Херсонеса?

- a. Контрактова площа
- b. Козине болото
- c. Площа Ринок
- d. Бабин торжок

3. На березі якої річки знаходиться дендропарк «Олександрія»?

- a. Дніпро
- b. Десна
- c. Рось
- d. Прип'ять

4. Саме цей районний центр Київської області став осередком антипольського повстання 1702 року під проводом Семена Палія

- a. Фастів
- b. Боярка
- c. Біла Церква
- d. Миронівка

5. Походження назви цього районного центру Київської області означає місто, замок або укріплення на високому місці

- a. Вишневе
- b. Вишгород
- c. Біла Церква
- d. Боярка

Команда _____ Час роботи на етапі _____

1. Історія українського козацтва

1.1. Слово тюркського походження, що мало два значення. Це і центральна внутрішня частина фортифікаційної системи Запорозької Січі, і уряд запорозької Січі, до складу якого входила козацька старшина.

- a. Курінь
- b. Рій
- c. Кіш
- d. Слобода

1.2. Коли була заснована перша Січ (о. Хортиця)?

- a. Початок XV ст.
- b. Кінець XVI ст.
- c. Середина XIV ст.
- d. Початок XVI ст.

1.3. За наказом цієї цариці у 1775 році була ліквідована Запорозька Січ:

- a. Катерина II
- b. Єлизавета
- c. Анна
- d. Софія

1.4. Який гетьман керував Визвольною війною 1648-1657 рр.?

- a. Б.Хмельницький
- b. І.Мазепа
- c. Д.Апостол
- d. П.Конашевич-Сагайдачний

1.5. Як називалась угода, укладена 17 жовтня 1659 року між гетьманом Юрієм Хмельницьким і представниками московського уряду на чолі з князем Олексієм Трубецьким

- a. Березневі статті
- b. Глухівські статті
- c. Андрусівська угода
- d. Переяславські статті

2. Козацькі переможні походи та гетьмани

2.1. Кому з українських гетьманів була присвячена поема Т.Шевченка «Заступила чорна хмара...»?

- a. І. Виговському
- b. І. Мазепі
- c. П. Дорошенку
- d. П. Конашевичу-Сагайдачному

2.2. Який представник козацької старшини втратив око під Дербентом та у віці 73 років був обраний гетьманом Лівобережної України 1727-1734 рр.?

- a. Петро Дорошенко
- b. Павло Полуботок
- c. Юрій Хмельницький
- d. Данило Апостол

2.3. Про яку битву 1659 року за участю українських козацьких військ згадує російський історик 19ст. С. Соловйов: «Цвіт московської кінноти, що відбув щасливі походи 1654 і 1655рр. , загинув за один день, і вже ніколи після того цар московський не був у силі вивести в поле такого блискучого війська...

...Мешканці околиць зі своїми родинами й майном наповнили Москву, пішла чутка, що цар виїздить на Волгу, за Ярославль».

- a. Конотопська битва
- b. Корсунська битва
- c. Зборівська битва
- d. Битва під Підгайцями

2.4. Вкажіть першу успішну битву Національно-визвольної війни 1648-1658 рр.

- a. Битва під Лоевим
- b. Битва під Берестечком
- c. Битва під Жовтими Водами
- d. Перший Кримський похід

2.5. Вкажіть рік проведенням переможної, для українського козацтва, Хотинської війни

- a. 1618
- b. 1621
- c. 1606
- d. 1677

3. Київ козацький

Завдання: Вкажіть відповідність між зображенням пам'ятника, його назвою та місцем розташування:

 <p>1</p>	 <p>4</p>	<p>Варіанти відповіді</p> <p>Назва пам'ятника :</p> <p>I. «Захисникам кордонів України всіх часів»;</p> <p>II. «Іван Підкова»;</p> <p>III. «Козаку Рогу»;</p> <p>IV. «Байді Вишневецькому»;</p> <p>V. «Запорозьким козакам»;</p> <p>VI. «Івану Мазепі»;</p> <p>VII. «Козак-переможець»;</p> <p>VIII. «Пилип Орлик»;</p> <p>IX. «Козак Мамай»;</p> <p>X. «Богдан Хмельницький»;</p> <p>XI. «Загиблим козакам»;</p>
 <p>2</p>	 <p>5</p>	<p>Місце розташування пам'ятника :</p> <p>а) Софіївська площа;</p> <p>б) вул. Володимирська;</p> <p>в) вул. Інститутська;</p> <p>г) вул. Сагайдачного;</p> <p>д) вул. Пилипа Орлика;</p> <p>е) Майдан Незалежності;</p> <p>ж) Львівська площа;</p> <p>з) вул. Рейтарська / вул. Золотоворітська;</p> <p>и) Контрактова площа;</p> <p>к) вул. Б.Хмельницького;</p> <p>л) вул. П.Дорошенка.</p>
 <p>3</p>	<p>Відповідь команди:</p> <p>1 <u>V, г</u></p> <p>2 <u>VIII, д</u></p> <p>3 <u>VII, б</u></p> <p>4 <u>IX, е</u></p> <p>5 <u>I, з</u></p>	

4. Фортифікаційні укріплення та замки України

Завдання: Вкажіть відповідність між зображенням фортифікаційної споруди та її назвою

 <p style="text-align: center;">1</p>	 <p style="text-align: center;">4</p>	<p>Варіант відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) Невіцький замок; б) Кам'янець-Подільська фортеця в) Чигиринська фортеця г) Акерманська фортеця д) Золочівський замок е) Хустський замок ж) Замок князів Острозьких з) Замок Паланок и) Батуринська фортеця к) Києво-Печерська фортеця л) Луцький замок м) Свіржський замок н) Меджибізький замок о) Підгорецький замок п) Жовківський замок
 <p style="text-align: center;">2</p>	 <p style="text-align: center;">5</p>	
 <p style="text-align: center;">3</p>	<p>Відповідь команди:</p> <p>1 <u>к</u> _____</p> <p>2 <u>ж</u> _____</p> <p>3 <u>и</u> _____</p> <p>4 <u>г</u> _____</p> <p>5 <u>н</u> _____</p>	

5. Культура та мистецтво козацької доби

5.1. Вкажіть, що є особливістю козацького іконопису?

- a. Зображення святих апостолів у старовізантійському стилі;
- b. Зображення святих з козацькими клейнодами;
- c. Зображення козаків та гетьманів поруч із святими та Богородицею;
- d. Зображення католицьких та православних святих на одній іконі.

5.2. Що зображувалось на знаменах Січі:

- a. степу та козака;
- b. гетьманів та старшини;
- c. Січі та інших козацьких укріплень;
- d. образ Богородиці або Спасителя.

5.3. Яку річ цінували на Січі нарівні з гострою шаблею і добрим конем?

- a. кресало;
- b. люльку;
- c. бандуру;
- d. срібну монету.

5.4. «Козак Мамай» - українська народна картина у традиційну композицію якої вкладався глибокий символічний зміст. Наприклад, дуб на картині – символ богатирської сили і мужності, бандура – пісенність українського народу, люлька – ознака молодечтва та єдина розвага серед степової самоти, а який образ символізує кінь?

- a. дружби й відданості;
- b. волі;
- c. козацької доблесті;
- d. мудрості предків.

5.5. Який ритуал проводився козаками при «побратимстві»?

- a. побратими влаштовували двобій на мечях;
- b. побратими вирізали з дерева один одному натільні хрести;
- c. в присутності священника побратими давали «заповітне слово»;
- d. побратими їли з однієї миски куліш.

6. Історія Задунайської (Дунавецької) Січі

6.1. Що за легендою поклали запорожці у свої чоботи, коли давали присягу на вірність султанові Абдулл-Гаміду I?

- a. срібну монету;
- b. православний хрест;
- c. сіль;
- d. землю із Запоріжжя.

2. Яка з зображених військових печаток належала війську Задунайських запорожців?

a.

b.

c.

d.

3. В які роки існувала, так звана, Дуванецька Січ?

- a. 1777-1820;
- b. 1783-1831;
- c. 1779-1831;
- d. 1813-1831.

4. Що отримували Задунайські козаки за виконання військового обов'язку перед Туреччиною?

- a. дозвіл на торгівлю;
- b. земельні наділи;
- c. харчі та гроші;
- d. зброю та коней.

5. Який отаман Задунайських козаків під час Російсько-Турецької війни перейшов на службу до Російського царя?

- a. Андрій Лях;
- b. Василь Черніга;
- c. Грицько Губа;
- d. Йосип Гладкий.

Список використаної літератури:

1. Київщина туристична: Путівник / Гол. ред. Романчишин В.Г. – К: Світ Успіху, 2009. 462 с.;
2. Козацька енциклопедія для юнацтва: Кн. ст. про іст. буття укр. Козацтва / Олена Апанович. – К: Веселка, 2009. – 719 с. : іл.
3. Під захистом мурів / К. Липа. – К.: Наш час, 2007. 184 с. – (Сер. «Невідома Україна»).
4. Путівник. Київська область / Авт.-упоряд. Б.В. Мефедов. – К: Богдана, 2005. 312 с.;
5. Україна. Фортеці, замки, палаци. Путівник. 70 архітектурних пам'яток / автори-укл. О.М. Беліков, Ю.С. Воронцова. – Харків: Альбатрос, 2011. – 224 с.: іл.
6. Українська минувшина: Ілюстрований етнографічний довідник / А.П. Пономарьов, Л.Ф. Артюх, Т.В. Косміна та ін. К.: Либідь, 1993. – с. 191;

КОНТАКТНІ ТЕЛЕФОНИ

<i>Директор</i>	Стешук Валентина Миколаївна	тел/факс 529-43-58
<i>Заступник директора з навчально-виховної роботи</i>	Наумова Оксана Юріївна	529-41-13
<i>Заступник директора з методичної роботи</i>	Павлюк Анна Юріївна	529-41-13
<i>Завідуючий туристсько-спортивним відділом</i>	Стрижак Олена Анатоліївна	529-10-57
<i>Завідуючий краєзнавчо-екскурсійним відділом</i>	Семенюк Володимир Євгенійович	529-30-02
<i>Завідуючий відділом національного та військово-патріотичного виховання</i>	Галашев Ілля Ігорович	529-31-18
<i>Методист з питань музеїв при навчальних закладах</i>	Ільчишин Сергій Орестович	529-31-18
<i>Секретар МКК</i>	Губенко Вячеслав Іванович	529-52-05

Email:

mcdut@ukr.net

Сайт

www.uacenter.info
<https://www.facebook.com/uacenter.info>